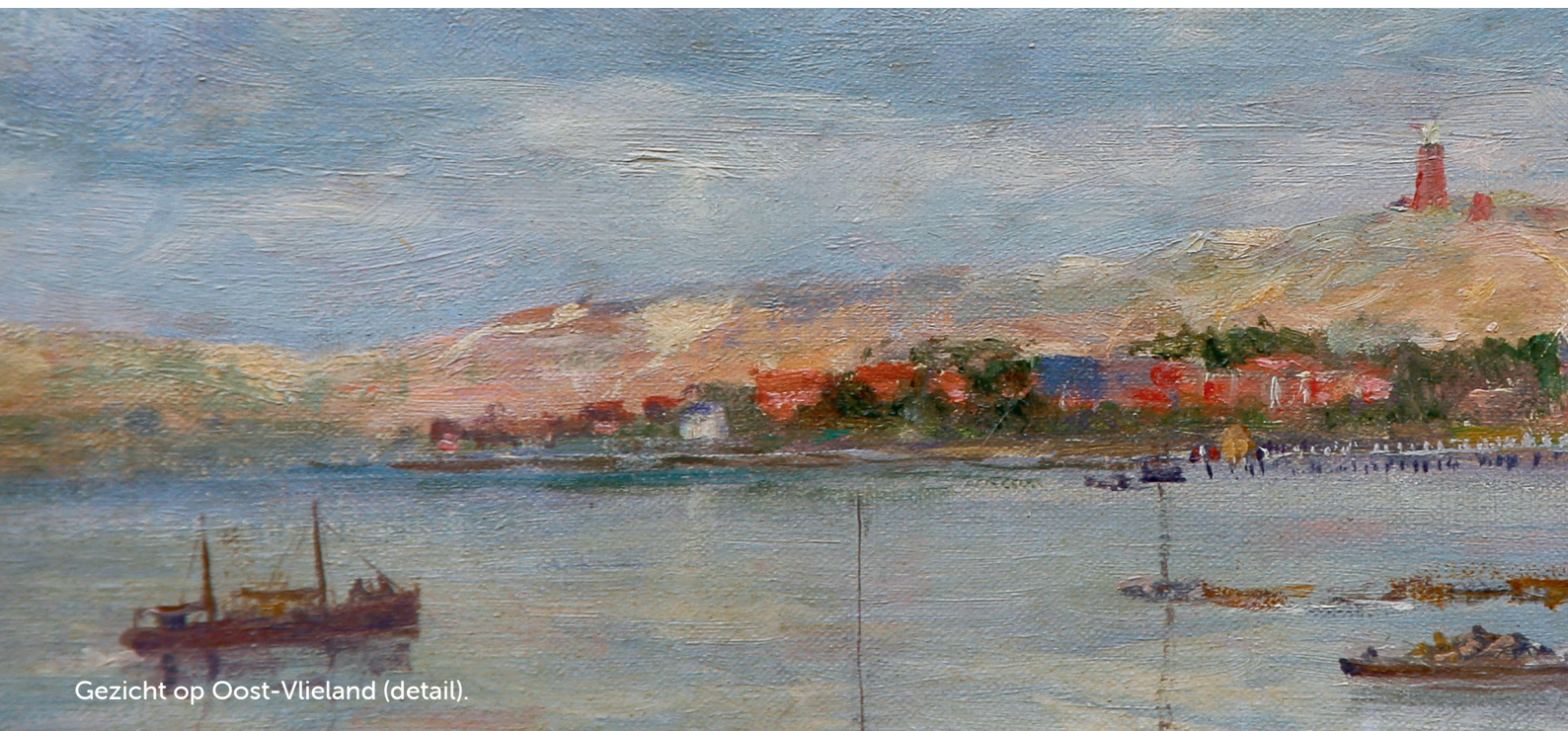

Gezicht op Oost-Vlieland (detail).

Betzy Akersloot-Berg

Van fjord naar waddenkust

Na aankomst op Vlieland loop je zó van de boot naar de Dorpsstraat in Oost-Vlieland. Daar ligt het Museum 'Tromp's Huys'. Van 1896 tot 1922 woonde en werkte hier de zeer eigenzinnige zee- en kustschilderes Betzy Akersloot-Berg. Wie was deze vrijgevochten vrouw?

Betzy Akersloot-Berg (1850 – 1922), geboren in het Noorse Aurskog, had al jong belangstelling voor tekenen en schilderen. Helaas ontbrak thuis elke aanmoediging om haar talent te ontwikkelen. En erger: vrouwen die toen een schilderopleiding wilden volgen, vonden slechts gesloten deuren. In dit weinig inspirerende klimaat begon Betzy met een verpleegstersopleiding, waarna ze enige jaren werkte als verzorgster en zendeling in de uiterst noordelijk gelegen Finnmark. Maar haar kompas was en bleef gericht op de schilderkunst en, vastbesloten als ze was, volgde ze enige tijd lessen bij Otto Sinding aan de Koninklijke Tekenschool in Oslo.

Sinding was een realistisch schilder van kustlandschappen en zeestukken, precies de favoriete thema's van Betzy.

Naar München

In 1880 vestigde Sinding zich in München, waarop Betzy besloot om hem te volgen. Ze werkte afwisselend in Duitsland en Noorwegen en bezocht daarnaast musea in andere Europese steden. Zo stuitte zij in Wenen op een schilderij van de bekende zeeschilder Mesdag. Dit werk imponeerde haar zó, dat ze besloot naar Den Haag af te reizen om in contact te komen met Mesdag. Het lukte haar zelfs om leerling van hem te worden. Zodoende verbleef ze in 1886 en 1887 in Den Haag en schilderde, net als Mesdag, de zee bij Scheveningen.

De Haagse tijd

Het echtpaar Mesdag huurde destijds, speciaal voor het uitzicht op zee, een suite in het Scheveningse Hotel

Tekst: Joost van Reisen
Beeld: copyright Museum Tromp's Huys, Vlieland

Noordzeestrand op Vlieland.

Rauch. Liefst schilderde Mesdag buiten, op het strand. Dit was toen sinds kort mogelijk dankzij de komst van kant-en-klare verf in tubes. En zo kon hij tegelijk ook Betzy de fijne kneepjes van het buitenschilderen bijbrengen. Scheveningen had veel te bieden voor een zeeschilder: het strand met zijn afgemeerde bom-schuiten en het steeds wisselend spel van licht, lucht en water. Betzy's schilderstijl wordt daar losser en meer impressionistisch. Tegelijk zijn veel van haar kustlandschappen duidelijk beïnvloed door kleurkeuze en techniek van Mesdag. Ook werken van andere kunstenaars, met name die van de Haagse School, zullen een bron van inspiratie zijn geweest. Onder Mesdags begeleiding ging de kwaliteit van haar werk zodanig vooruit, dat zij gevraagd werd voor tentoonstellingen zoals in Pulchri te Den Haag, in Arti et Amicitiae te Amsterdam en in de Salon de Paris.

Allengs raakte Betzy meer bevriend met het echtpaar Mesdag en vooral met Mesdags vrouw, Sientje van Houten, die haar in 1887 portretteerde. De vriendschap ging zelfs zo ver dat het echtpaar Mesdag haar wilde adopteren. Maar daar ging Betzy niet op in; ze wilde in geen geval haar zelfstandigheid verliezen.

Inmiddels leerde ze Gooswinus Akersloot kennen, sinds 1891 weduwnaar van de eigenaresse van het

bovengenoemde hotel Rauch: het werd meer dan alleen een kennismaking.

Bomschuiten op het strand.

Een schip in nood.

Betzy Akersloot-Berg staand achter haar schilderkist.

Thuis op Vlieland

Ondanks haar grote vrijheidsdrang trouwt Betzy in 1893 met de zeven jaar oudere Akersloot. Na enkele jaren zoeken naar een geschikte woonplaats streek het echtpaar neer op Vlieland. Daar betrokken ze een 17e-eeuws admiraalshuis, later door Betzy omgedoopt tot Tromp's Huys. In het dorp behoorden ze al snel tot de notabelen, zeker nadat Akersloot was benoemd tot consul van het Noors-Zweedse koninkrijk. En voor diezelfde notabelen hield Betzy elke eerste zondag van de maand 'salon', een gelegenheid waarbij ze, gekleed in een fraaie japon, als gastvrouw optrad.

Vlieland bood Betzy, met haar voorliefde voor dynamische kusten, ruimschoots inspiratie. In de achtertuin liet ze bovendien een atelier

plaatsen dat een weids uitzicht bood over de kwelders van de Zuiderzee. Bij onstuimig weer zocht ze liever het strand op. De Vlielanders zagen dan met enige verbazing, hoe hun first lady zich, gehuld in zuidwester en oliejas, strandwaarts bewoog. Daar nam zij plaats in een speciaal ontworpen schilderkist waarin ze, beschermt tegen storm en stuivend zand, kon werken. Voor de lijsten voor haar zeeschilderijen gebruikte ze juttershout, dat ze zelf langs de kust verzamelde.

De huwelijkse staat beperkte haar overigens allerm minst om te schilderen; ook haar reislust had er niet onder te lijden. Ze reisde door heel Europa, soms met haar echtgenoot maar ook vaak alleen. Elke zomer trok Betzy onvermoeibaar langs de Noorse fjordenkust om daar op allerlei plaatsen haar kust- en zeedoeken te maken. Veel van dit werk is in Noorse musea te zien.

Tot slot

Betzy heeft zich ontwikkeld tot een gewaardeerd kunstenares. Zij had tentoonstellingen in diverse Europese musea, waaronder vijfmaal de Salon de Paris. Maar die positie heeft ze wel met grote wilskracht moeten bevechten, want vrouwelijke schilders werden in de 19e eeuw nauwelijks gewaardeerd. Ook de keuze van haar onderwerpen, zee- en kustmotieven, was eigenlijk slechts voorbehouden aan haar mannelijke collega's. Het waren opvattingen waar Betzy zich volstrekt niets van aantrok. Betzy overleed in 1922 en raakte daarna,

onterecht, snel vergeten. Gelukkig brengt het Museum Panorama Mesdag hier verandering in met een aan haar gewijde tentoonstelling. ●

Joost van Reisen is redacteur van Duin

Tentoonstelling:

'Betzy Akersloot-Berg'

Museum Panorama Mesdag, Den Haag

3 oktober 2026 - 28 februari 2027

www.panorama-mesdag.nl

Museum Tromp's Huys in de Dorpsstraat.

Tromp's Huys

Na Betzy's overlijden werd Akersloot verzorgd door hun huishoudster, Jet Visser. Toen ook Akersloot in 1929 overleed, erfde Jet Visser het huis. Zij overleed in 1955 waarna de gemeente Vlieland het huis kocht om er een museum van te maken. In de jaren 1958-1959 werd het Tromp's Huys gerestaureerd om op 15 juni 1960 te worden heropend. Naast kunst van Betzy Akersloot-Berg bevat dit museum ook allerlei voorwerpen en veel meubilair dat ooit door haar is gebruikt. De salon waarin Betzy woonde is teruggebracht in de oorspronkelijke staat; de bezoeker waant zich daar in een andere tijd.

Meer informatie over dit museum is te vinden op

<https://trompshuys.nl/>